

7/13103

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2010-610.01-112/1196/2538
Konu : Yazılı soru önergesi

18. / 05 / 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 15/03/2010 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-26946 sayılı yazı,
b) 24/03/2010 tarihli ve 741/1563 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Binici tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13103 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2010-610.01-112/1194/2536
Konu : Yazılı soru önergesi

18/05/2010

İbrahim BİNİCİ
Şanlıurfa Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13103 Esas Nolu yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun gereğince, ceza infaz kurumlarının türlerine göre tahsisi ile hükümlü ve tutukluların nakil işlemleri, ortak etkinlikler, güvenlik, diğer işlemler ve dışarıdan sağlanan hizmetlerle ilgili usul ve esasları göstermek, mevzuatın uygulanmasını kolaylaştırmak ve uygulamada ortaya çıkan sorunları gidermek amacıyla Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan 22/01/2007 tarihli 45/1 Nolu Genelgenin, "Ortak Etkinlikler" başlığını taşıyan Üçüncü Bölümü toplam 14 maddeden oluşmakta olup, bütün ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların ortak alan etkinliklerinden yararlanma esaslarını düzenlemektedir.

Söz konusu Genelgenin 13 üncü maddesinde, "Güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen istekli hükümlü ve tutuklular, 10 kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde ve idarenin gözetiminde, açık görüş alanlarında veya diğer ortak yerlerdeki sosyal faaliyetler çerçevesinde haftada toplam 10 saati aşmamak üzere sohbet amacıyla bir araya getirilebilir. Bu faaliyet hafta içerisinde açık görüş, avukat ve ziyaretçi görüşlerini aksatmayacak şekilde yaptırılır." hükmü yer almaktadır.

Genelgede öngörülen on saatlik süre azamî süreyi ifade etmektedir ve diğer ortak etkinliklerde geçirilen süreler buna dâhil değildir.

Sohbet ve diğer ortak etkinliklerden yararlanacak hükümlü ve tutuklular; işledikleri suçlara, kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılarak, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ve çalışma ile sohbet dâhil diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılabilmektedirler. Programın süresi ile katılacak hükümlü ve tutuklu sayısı her programın özelliği, güvenlik şartları ve kurumun imkânları dikkate alınarak belirlenmektedir. Mevzuat gereği tehlikeli vasıftaki hükümlü ve tutukluların barındırıldığı yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında ve diğer kurumların yüksek güvenlikli bölümlerinde, sohbet dâhil tüm ortak etkinlikler on kişiyi aşmayacak gruplar halinde yürütülmektedir.

Ceza infaz kurumlarında, sohbet süresine odaklı bir infaz sistemi yerine, hükümlü ve tutukluların sosyalleşmesi için sohbet dâhil tüm ortak alan etkinliklerinin artırılmasına yönelik olarak çalışmalar yürütülmektedir.

Ceza infaz kurumlarındaki aşırı kalabalıklaşma yanında hükümlü ve tutuklu profilinin çeşitliliği ile örgüt sayısındaki fazlalık nedeniyle, kurumların fizikî imkânları ve mevcut personel sayısı ile karşılanması çok güç grup sayıları ortaya çıkmaktadır. Olumsuz şartlara rağmen kurumlarda ortak alan etkinlikleri, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin belirlediği standartlara uygun yürütülmektedir. Ceza infaz kurumlarında eğitim, spor, sosyal-kültürel faaliyetler, iş-meslek eğitimi ve boş zaman etkinlikleri artarak devam etmektedir.

Söz konusu Genelgenin yürürlüğe girdiği 22/01/2007 tarihten itibaren, Ülkemizdeki tüm infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların ortak yaşam alanlarından ve ortak faaliyetlerden azamî derecede yararlanabilmeleri için gerekli tedbirler alınmış olup, infaz kurumu yöneticilerinin

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

başarısı, gerçekleştirdikleri bu tür faaliyet ve katılan kişi sayıları ile değerlendirilmeye başlanmıştır. İnfaz kurumları, Genelge hükümleri gereğince, hükümlü ve tutukluların ortak etkinliklerden faydalanmalarını sağlamak suretiyle Genelge hükümlerine riayet etmektedirler.

II- Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mevzuat hükümleri, tüm ceza infaz kurumlarında, hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanmaktadır.

Son zamanlarda özellikle nüfusun ve suç işleme oranının yüksek olduğu merkezlerde bulunan bazı ceza infaz kurumlarında, hükümlü ve tutuklu sayısı zaman zaman kapasiteyi aşabilmektedir. Ceza infaz kurumlarında artan mevcut nedeniyle ortaya çıkan güçlüklerle rağmen, hükümlü ve tutukluların; işledikleri suçlara, kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılması, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ve sohbet dâhil tüm sosyal ve kültürel faaliyetlere katılabilmeleri için gerekli özen gösterilmektedir.

Öte yandan, mevcut ortak alanların fizikî yapısından dolayı verimli kullanılmadığı tespit edildiği takdirde, bu alanlardan daha fazla hükümlü ve tutuklu grubunun yararlanabilmesi amacıyla, gerekli fizikî değişikliklerin yapılabilmesi için mimarî proje değişikliği çalışmaları yapılmaktadır.

III- Ceza infaz kurumları, ulusal ve uluslararası denetim mekanizmaları tarafından düzenli olarak haberli ve habersiz denetime tâbi tutulmaktadır. Son yıllarda ceza infaz kurumlarımızda insan hakları ihlallerine ilişkin iddialar yok denecek kadar azalmış olup, Bakanlığımıza iletilen bu tür iddialar titizlikle takip edilerek yasal gereği yapılmaktadır.

Bu bağlamda, F tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları da dâhil olmak üzere bütün ceza infaz kurumlarının faaliyet ve işlemleri aşağıdaki şekilde denetlenmektedir.

1- İdarî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Adalet Bakanlığı müfettişleri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kontrolörleri ve diğer görevlileri tarafından denetlenmektedir. Ayrıca, il ve ilçe insan haklarını inceleme komisyonları da ceza infaz kurumlarını idarî yönden denetleyebilmektedir.

2- Adlî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, 16/05/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular, cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte, infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde, kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı denetiminden geçirilebilmektedir.

3- Sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında, 14/06/2001 tarihli ve 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan ve halen 130 ağır ceza merkezinde faaliyet gösteren izleme kurulları, hâkim ve Cumhuriyet savcılarında oluşan adlî yargı adalet komisyonlarınca oybirliğiyle seçilen sivil kişilerden oluşmaktadır. Bunlar da, kendi içlerinden bir üyeyi başkan olarak seçmektedirler. Anılan kurullar, 4681 sayılı Kanunun 7 nci maddesi gereğince, iki ayda en az bir kez kuruma giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler. Sivil toplum denetimi kapsamında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığınca il ve ilçelerde sivil toplum temsilcilerinden oluşturulan il ve ilçe insan hakları kurulları da ceza infaz kurumlarını ziyaret edip denetleyebilmektedir.

4- Parlamento denetimi kapsamında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

5- Uluslararası denetim kapsamında ise ceza infaz kurumları, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

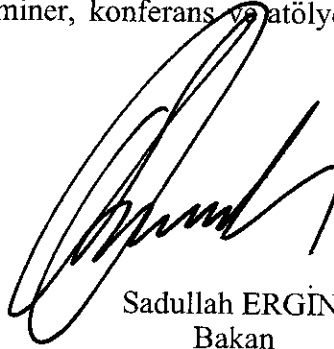
IV- Ceza infaz kurumlarında çalışacak görevliler özellikle lise ve tercihen üniversite mezunu kişiler arasından seçilmektedir. Tüm görevlilere dört ayrı personel eğitim merkezinde, meslekî bilgi ve becerilerinin artırılmasına yönelik derslerin yanı sıra zorunlu ders olarak insan hakları ve uygulamaları ile uluslararası cezaevi standartları konusunda sürekli eğitim verilmektedir.

5275 sayılı Kanunun, "İnfazda temel amaç" kenar başlıklı 3 üncü maddesinde öngörülen amaçlara ulaşabilmek için ceza infaz kurumları ve tutukevleri personeli eğitim merkezlerinde; "İnsan Hakları", "Suç ve Suçluluk", "İletişim", "Türk İnfaz Mevzuatı", "Avrupa Cezaevi Kuralları ve Diğer Uluslararası Mevzuat", "Meslek Etiği", "Olumlu Sosyal Model Olma", "Ceza İnfaz Kurumu İdaresi", "Personel Mevzuatı", "Duyguların Olumsuz Etkileri ve Stresle Başa Çıkma", "Ceza İnfaz Kurumu Güvenliği", "Tutuklu-Hükümlü Psikolojisi", "Problem Çözme Becerileri" ile "Ekip Çalışması" konularında bu güne kadar 53.136 personele eğitim verilmiş olup, 2010 yılında 11.443 personele anılan konularda eğitim verilmesi plânlanmıştır.

2010 yılında, "Türkiye'de Model Cezaevi Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Cezaevi Reformunun Desteklenmesi Projesi" kapsamında, 15.000 personele Türk infaz mevzuatı, Avrupa cezaevi kuralları ve diğer uluslararası mevzuat konusunda eğitim verilmesi plânlanmış olup, bu kapsamda eğitimlere başlanmıştır.

Ayrıca, ceza infaz kurumlarında insan hakları bilincinin geliştirilmesi için kurum görevlileri ile sivil toplum kuruluşlarının katıldığı ortak seminer, konferans ve atölye çalışmaları yapılmakta, birlikte infaz kurumları ziyaret edilmektedir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan